

Seat No. _____

HW-1901100301020401

B. A. (Sem. II) (CBCS) (W.E.F.-2019)

Examination

May – 2023

Sanskrit : Paper-4

(Elective-2) (Hitopadesh-Mitralabh)

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours / Total Marks : 70

સૂચના/Instructions :

- (૧) નીચેના દરેક પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.
- (1) Write all questions from followings.
- (૨) બધા પ્રશ્નો સમાન ગુણ ધરાવે છે.
- (2) All questions carry equal marks.

૧	(અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ગદ્યખંડોનું ભાષાંતર કરો :	૮
1	(A) Translate any two following Paragraphs :	8

(૧) પ્રકાશં બ્રૂતે – કુત્ર તવ કઙ્કળમ્ । વ્યાઘ્રો હસ્તં પ્રસાર્ય દર્શયતિ ।
પાન્થોઽવદત્ – કથં મારાત્મકે ત્વયિ વિશ્વાસઃ । વ્યાઘ્ર ઉવાચ– શૃણુ રે
પાન્થ, પ્રાગેવ યૌવનદશાયામતિદુર્વુત્ત આસમ્ । અનેકગોમાનુષાણાં વધાન્મે
પુત્રા મૃતા દારાશ્ચ વંશહીનશ્ચાહમ્ । તતઃ કેનચિદ્ધાર્મિકેનાહ્વાદિષ્ટઃ –
દાનધર્માદિકં ચરતુ ભવાન્ । તદુપદેશાદિદાનીમહં સ્નાનશીલો દાતા વૃદ્ધો
ગલિતનખદન્તો ન કથં વિશ્વાસભૂમિઃ ।

(૨) તદસ્માકં મિત્રં હિરણ્યકો નામ મૂષકરાજો ગણ્ડકીતીરે ચિત્રવને નિવસતિ ।
સોઽસ્માકં પાશાંશ્છેત્સ્યતિ । ઇત્યાલોચ્ય સર્વે હિરણ્યકવિવરસમીપં ગતાઃ
હિરણ્યકશ્ચ સર્વદાઽપાયશઙ્કયા શતદ્વારં વિવરં કૃત્વા નિવસતિ । તતો
હિરણ્યકઃ કપોતાવપાતભયાચ્ચકિતસ્તૂષ્ણીં સ્થિતઃ । ચિત્રગ્રીવ ઉવાચ–સખે
હિરણ્યકઃ ! કિમસ્માન્ન સંભાષસે । તતો હિરણ્યકસ્તદ્વચનં પ્રત્યભિજ્ઞાય
સસંભ્રમં બહિર્નિઃસૃત્યાબ્રવીત્ – આઃ પુણ્યવાનસ્મિ । પ્રિયસુહન્મે ચિત્રગ્રીવઃ
સમાયાતઃ ।

- (૩) અસ્તિ મગધદેશે ચમ્પકવતી નામારણ્યાની । તસ્યાં ચિરાન્મહતા સ્નેહેન મૃગકાકૌ નિવસતઃ । સ ચ મૃગઃ સ્વેચ્છયા ભ્રામ્યન્ હૃષ્ટપુષ્ટાઙ્ગઃ કેનચિછુગાલેનાવલોકિતઃ । તં દૃષ્ટ્વા શૃગાલોઽચિન્તયત્ આઃ કથમેતન્માંસં સુલલિતં ભક્ષયામિ । ભવતુ । વિશ્વાસં તાવદુત્પાદયામિ ।
- ઇત્યાલોચ્યોપસૃત્યાબ્રવીત્ – મિત્ર કુશલં તે । મૃગેણોક્તમ્ – કસ્ત્વમ્ । સ બ્રૂતે ક્ષુદ્રબુદ્ધિનામા જમ્બુકોઽહમ્ । અત્રારણ્યે બન્ધુહીનો મૃતવન્નિવસામિ । ઇદાનીં ત્વાં મિત્રમાસાઘ પુનઃ સબન્ધુર્જીવલોકં પ્રવિષ્ટોઽસ્મિ । અધુના તવાનુચરેણ મયા સર્વથા ભવિતવ્યમ્ ।
- (૪) અસ્તિ કાન્યકુબ્જવિષયે વીરસેનો નામ રાજા । તેન વીરપુરનામ્નિ નગરે તુઙ્ગબલો નામ રાજપુત્રો ભોગપતિઃ કૃતઃ । સ ચ મહાધનસ્તરુણ એકદા સ્વનગરે ભ્રામ્યન્નનતિપ્રૌઢયૌવનાં લાવણ્યવતીં નામ વણિક્યપુત્રવ-ધૂમાલોકયામાસ । તતઃ સ્વહર્મ્યં ગત્વા સ્મરાકુલમતિસ્તસ્યાઃ કૃતે દૂતીં પ્રેષિતવાન્ ।

- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સંદર્ભસહિત સમજાવો : ૬
- (B) Explain with reference to context **two** of the following : 6
- (૧) પ્રકૃતિસિદ્ધમિદં હિ મહાત્મનામ્ ।
- (૨) સર્વશૂન્યા દરિદ્રતા ।
- (૩) તુષ્ટે ભર્તરિ નારીણાં સન્તુષ્ટાઃ સર્વદેવતાઃ ।
- (૪) કેન રત્નમિદં સૃષ્ટં મિત્રમિત્યક્ષરદ્વયમ્ ।

- ૨ હિતોપદેશનું વિષયવસ્તુ અને સ્વરૂપ વર્ણવો. ૧૪
- 2 Discuss the content and nature of હિતોપદેશઃ. 14

અથવા/OR

- ૨ ભારતીય કથા સાહિત્યનો પરિચય આપી પ્રાણીકથાનું સ્વરૂપ વર્ણવો. ૧૪
- 2 Explain the nature of Indian story telling literature and discuss 14
the form of animal literature.

- ૩ હિતોપદેશની શૈલી વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. ૧૪
- 3 Write notes on the style of હિતોપદેશ:. 14

અથવા/OR

- ૩ મિત્રલાભની કથાઓ આદર્શ મિત્રનું ચિત્ર રજૂ કરે છે. આ વિધાનનું સમર્થન કરો. ૧૪
- 3 Justify the statement stories of Mitralabh present ideal picture of Friendship. 14

- ૪ ગીધ અને બિલાડાની કથાનો બોધ નિરૂપો. ૧૪
- 4 The concept of the story of 'ગૃધ્રમાર્જારયોઃ કથા'. 14

અથવા/OR

- ૪ વૃદ્ધ ચંદનદાસ વણિકની કથાનો બોધ નિરૂપો. ૧૪
- 4 The concept of the story of વૃદ્ધચંદનદાસવણિકસ્ય કથા. 14

- ૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪
- 5 Write short notes on any **two** of the following : 14

- (૧) કર્પૂરતિલકસ્ય કથા ।
- (૨) વિદ્યાપ્રશંસા ।
- (૩) ચૂડાકર્ણવીણાકર્ણપરિવ્રાજકયોઃ કથા
- (૪) મિત્રલાભનું શીર્ષક
- (4) The title of મિત્રલાભ: